فریشتەیەکی تاوانبار

نووسینی: مصطفی محسن

Draft

الإمام علي عليه السلام

لو كان الفقر رجلا لقتلته

ئيمام عەلـی سلامی خوای لەسەر بێ دەفەرموێ

گەر هەژاری پیاوێـك بوایە دەمكوشـت

Draft

سوپاس و پێزانین...

سوپاس بۆ خوای تاك و تەنیا کە ئەو هزرەی پێ بەخشیوم، سوپاس بۆ گشت ئەو هاوڕێی و ئەزیزانەی هاندەر و پاڵنەرم بوون، سوپاس بۆ ماموستا خۆشەویستەکانم، سوپاس بۆ ئامۆژگاریەکانیان کە وایان کرد بڕوام بە تواناکانم هەبێت، سوپاس بۆ کارمەندانی جاکسازی نەوجەوانان کە هاوکاری و کار ئاسانی زۆریان بۆم کرد، هەروەها زۆر سوپاسی ئەندامانی خێزانەکەم دەکەم کە هەنگاو بە هەنگاو یارمەتیدەر و هاندەرم بوون.

سوپاسی تایبەت..

بۆ نووسەری خوشکم ((ڕەوا کوردی)) کـە زیـاتر لـە زۆر هاوکـارم بوو.

هـەروەها مامۆسـتایە خۆشەویسـتەکانم کـە هەنـدەری سـەرەکیم بوونە.

سوپاس بۆ هەردوو تـوێژەری ئـەزیز و خۆشەویسـت کـە تـوێژەری کۆمەڵایـەتی چاکسـازی نەوجـەوانانن کـە یارمەتیـدەرم بـوون بـۆ ئەنجامدانی ئەم چالاکییە

((کاك سوارە و کاك هۆزان)).

پێشكەشە بە...

دايك و باوك و خوشك و برا خۆشەويستەكانم

بە مامۆستا بەڕێزەكانم لە كۆلێژی یاسا و پەیوەندیە نێودەڵەتیەكان بەشی یاسا

كشت هاوڕێ و دۆستە ئازیزەكانم.

Draft

Draft

پێرست

ڕێزبەند	بابەتەکان
بەشی یەکەم	پێشەکی
بەشی دووەم	تاواناسی یان سزاناسی چیە ؟
بەشی سێیەم	هۆکارەکانی دزیکردنی منداڵی ناکام
بەشی چوارەم	باس کردنی تاوان و ژیانی تاوانبار
کۆتایی	ژیاننامەی نووسەر

Draft

پـێــشـەکـــی

بــەردەوام تاکەکەســەکان ســەبارەت بـــە بێمانـــاترین یـــا هــەرە ترسناکترین شـت پرسیار لــە خۆیـان دەکـەن:- پێویســتە لەسـەرم چی بکەم ؟ کـارەکانم چۆن بـەرێ کەم ؟ تـا چ ڕادەیـەك دەتوانم هەنگاو بهاوێم ؟ ئـایا وا چاکتر نەبوو گەر وام بکردایە ؟ ئـایا ئەم کارەم هەڵە بوو یان ڕاست بوو ...؟

چـۆن ئەسـتەمە ئـەو غایەتـەو مشـتومڕە یـا بیرکردنەوەیـە یـا بڕیاردانە یـا حوکم دانانــەی گـەرچی لــە دوورەوەش پەیوەسـتن بە کـار و کردەوەی مرۆیـی، ئـەو جـۆرە پرسارانە نـەگرنە ئەسـتۆ .

کاتێـك لــە ڕێگــەی ئــەم مشـتومڕانە کاروبـارەکـان یـــا بڕیـار داڕشــتن ئێـــشوکارەکانمان هەڵدەســـووڕێنین، ئـــەوە ئێـــمە هـــەوڵی پـاســـاو هێنانـــەوە و پاکانـــە دەدەیـــن بـــۆ هـــەڵسووکەوتەکانمان و دەمانـــەوێ بیســـەلمێنین کـــە ئێمـــە هـەرەچاکترینمان کـردووە یـــا لانـــی کـــەم کـەمتر بـەدکـارانە ڕەفتـارمـــان کـــردووە ، هەڵبـــەت وەك ئـــەو پاســـاوانە ئـــەو مەبەســتانەش ڕەچـاو دەکەن، کـە لـەو کاروبارانـە گــەرەکمانە (واتە:- ئـەوەی دەمـانەوەی بیکـەین و بـەهاو نرخێـك دەبەخشـێ)، ئـەو ئامرازە گونجاوانــە ئـەو مــەرام و مەبەستانەش واتــە ئـەو ڕێگــەیانەی دەکـرێ بـیانگرینـە بـەر بــۆ ئەوەی بگـەین بەم ئــامــانجـانە .

كاتێك كە لە تەمەنێك تووشی هەڵەیك دەبین بە
دڵنیاییەوە رابردوویەكی نەشیاو و خراپ بوونەتە
ڕەنگدانەوەی ئەم هەڵەیەی كە تێدەكەوین یا تێكەوتووین .
هەروەها زۆری بیركردنەوە لەو كار و كردەوانە كە
دەیكەین بە ئەگەرێكی زۆر تووشی خەمۆكی و نەخۆشی
دەروونیمان دەكات یاخود دەبنە پاڵنەر بۆ
ئەنجامدانی هەڵە و تاوان ، كاتێكیش تاوانێك ئەنجام
دەدەین بۆ نموونە تاوانی دزین، لە ترسی دەست
بەسەر داگرتن و دادگای كردن یاخود هەنگاوی دوای
دەست بەسەرداگرتن و پێش دادگایی كردن پەنا
ببەینە بەر خۆكوشتن، ئەم بیرۆكەیەش لە كاتێك
دێتەكایەوە كە مرۆڤ لە خراپترین باری دەروونی و لە
لاوازترین خاڵی ژیانی دابێت و بیری بۆ هیچ
ڕێگەچارەیەكی تر نەچی.
وە زیاتر ئەو كەسانە هەوڵی خۆكوشتن دەدەن لەناو
نەوجەوانان كە یەكەم جاریانە هەڵەیەك یان تاوانێك
بكەن لەبەر دەستگیر كردن و ئابرۆ چوونیان.
بەڵام ئەمەش دەكەوتە سەر دەزگا چاكسازیەكان
كە لەسەریان ئەركە زیاتر ئاگاداری ئەوكەسانە بن كە
یەكەم جاریانە زیندانەكان دەبینن، وە چاودێریان بكەن
بە باشترین شێوە، لە دوونیای ئەمرۆ چاودێریەكان زۆری
بووەتە كامێرا بەڵام پێویستە چاودێریكردن لە نزیكەوە
تێكەڵ بكرێت لەگەڵ كامێراكان جونكە هەندێك جار

کارمـەندانی سـەر کامێراکان لـەوانەیـە سەرقاڵـی شتێك بـن و ئاگـاین لـە زیندانـەیکان نـەمینێ بـۆیە چاودێریکـردن لـە نزیـکەوە ئـەم کێشـەیە ناهێڵـێ .
هــەر کـاتێـك فـەرمانبـەرانــی دەزگــا چاکسازیەکــان فێــری چۆنیـەتـی دەستنیشـان کـردنـی فـاکـتـەرەکـانـی مـەترسـیداری خۆکـوشـتن بوون و بـزانن چـۆن مـامـەڵـەی لـەگـەڵ دەکـەن، هەنـگاوی دووەم ئـەوەیـە کــە بـەدواداچوونـی زانیـارەکـان و لێکۆڵینـەوەی حـاڵـەتـە نـوێیـەکان بکـەن و پێشگرتـنـی لــە خـۆکـوشـتن بـۆ پێشـکەش بـکەن.
لــەبەر ئــەوەی کــردەوەی خۆکوشــتنی زینـدانیــەکان لــە کاتـژمێــرەکانی یەکــەمی گرتــن و دەســت بەســەرکردن ڕوودەدات، پێـویستە پرۆسـەی پێشـگرتنی خۆکوشـتن یەکسـەر لەگـەڵ زینـدانی کردنـی حاڵـەتەکە دەست پێبکـات.
وە بـۆ ئـەوەی کاریگـەرتر بێـت پێـویسـتە پرۆسـەی پێشـگرتن دوای هـەر گـۆڕانکاریـەك لــە ڕەوشـی زینـدانـی یـان بارودۆخـی زینـدانەکـە دووبـارە بکـرێتەوە، لـەهەندێك چـاکسـازیدا لـە ڕووی پێداوسـتی و سەرچـاوەکانــەوە لــەوانەیە پرۆسـەی پێشـگرتن و بـەدواداچـوون ئاسان نەبێت، بۆیـە پێویسـتە بـە پێـی توانـا و واقیعـی ڕەوشـەکـە پێشگرتن و بـەدواداچوون بۆ ئـەوانەی لــە ژێر مەتـرسـی خۆکوشتنـدان بـکەن و یارمەتـی ئەوانـە بدەن کـە ڕەفتـاری خۆکوشتن لە لایـان بـەدی دەکـرێ.

تــاوانناســی یــان ســزاناســی چیــە ؟

بـریتییە لە لێکـدانەوە و لێکـۆڵینەوەی زانسـتی لەسـەر سروشـت، ڕادە، هۆکارەکان ، چـۆنیەتیی کـۆنترۆڵکردنی ڕەفتـاری تاوانکـارانە لە هەردوو ئاســتی تاکەکەســی و کۆمەڵگەییــدا. بوارەکــانی لێکۆڵینەوە لە تاوانناسـیدا بـریتین لە ڕێـژەی ڕوودان شـێوازەکانی تاوان،هۆکارەکــان و ئاکامــەکانی تــاوان هــەروەها یاســاکان و کاردانەوەکانی کۆمەڵگەو دەوڵەت برامبەر بە تاوان .

دەتوانین بەم شێوەیە پێناسەی تاوان بکەین :-

کــارێکە کە لەلایەن کەســێکەوە دژ بە یاســاکانی وڵات یــان ناوچەیەک دەکرێت. ئەو کەسـە کە ئەو کـارە دەکـات بـە تاوانبـار دەناسرێت لەڕووی یاسا و کۆمەڵگە .

سـەرەکیترین ئـەو شـتانەی کە بە تـاوان نـاو دەبـرێن ئەوەیە کە وادەزانرێــت ئەوکــارە دەبێــتە هــۆی درووســتبوونی کێشــە بــۆ کەسێکی تر. شتانێک وەک کوشتنی کەسێکی تر، ئازارگەیانـدن بە کەسێکی کە یان دزین لە کەسێکی تر لە زۆربەی شوێن و ناوچـە و وڵاتەکان تاوان دێنە ئەژمار.

هەروەهــا دەکرێــت خــواردنی خــواردنێکی تــایبەت، وەک گۆشــتی بەسەر چوو یان ماددەکانی ژەهراوی بوون ببنـە هـۆی تـاوانکردن وە ئەوکەسـانەی تـاوان ئـەنجام دەدەن دەبــێ (٣) کۆڵەگــەیان تێــدابی بــۆ ئەنجامــدانی تاوانــەکان وەك (درکپێکــردن، توانــای

ئەنجامدانی تاوانەکە، ویستی دەرئەنجامی تاوانەکە) کـاتی ئـەم (٣) کۆڵەگـە بـەدی کـرا ئەوکـەت کەسـەکە یـاخود ئـەوەی تاوانەکەی کردووە بە تاوانبار هەژمار دەکرێ.

کاتێـک کە هەنـدێ لە تاوانبارەکـان لەو تاوانـانە پارەیـان پەیـدا کـردووە هەوڵ دەدەن بـۆ ڕێگـر بـوون لە دۆزینەوەیـان لەلایەن پۆلیسـەوە دەسـت دەکەن بە پارەشـۆری! (کـڕین و فرۆشـتن بەو پارە کە پەیدایان کردووە).

Draft

هۆكـارەكـانی دزیكـردنـی منداڵـی نـاكام

-ئێمە وەك بینەر و بیستەر لێرە و لـەوێ رۆژانـە گوێبیستی چەنـدین حالـەتی تـاوان دەبـین بـە تایبـەت لـە دەوروبـەری سـەنتەری شـار، وە مـن دەمـەوێ سـەرنجتان بـۆ تـاوانی دزیـن راكێشم كـە هـەواڵێكی ناخۆشـە و شـیرازەی كومـەڵگا دەشـێوێنی ئارامی تاك و خێزانـەكان تێكـدەدا، بۆیـە ئـەم بابەتـەم هـەڵبژارد جونكە بە زیاد بوونی قەیرانی دارایی ئەم حاڵەتانەش بەرەو زیاد بوون دەچـێ، لێـرەدا دوای گـەڕان و سـوڕان لـە نێـو دۆسـیەكانی تاوان ئەوەمان بۆ ڕوون بوویەوە ئەوانەی لە تەمەنێكی بچوكەوە تاوانی دزیـن ئـەنجام دەدەن بـەهۆی هـەژاری و زۆری ئەنـدامانی خێـزان و پـڕ نەكردنـەوەی پێداویسـتیە سـەرەكیەكانی ڕۆژانەیانـە هـەروەها نـەبوونی یـان لاوازی هۆشـیار و ڕۆشـنبیری لـە نێـو ئەنـدامانی خێزانـەكان بەتایبـەت دایـك و بـاوك وە نـەبوونی هۆشیاری ئەو ژینگەیە كە تیایـدا دەژیـن وە ئـەو تاوانـە دزیانـەی ئەنجام دەدرێن زیاتریان لە دەوروبەری سەنتەری شارە لـە نێـوان تەمەنـەكانی (١٣ -١٧)بـە پێـی ئـەو ئامارانـەی دەسـتمان كەوتووە ،

لێـرە پرسـارێك بـۆ خوێنـەر دروسـت دەبێـت .. بـۆچی تاوانـە دزیەكانی ئەم تەمەنانە زۆرینەی لە دوروبەری شاراوەیە ؟؟

بۆ وەڵامدانەوەی ئـەم پرسـیارە پشـت دەبەسـتین بـە چەنـد راستی و واقعیەك ...

١- نەبوونی شوێنی گونجاو بۆ کات بەسەر بردن
٢- هەڵکەوتی جوگرافیای شوێنەکە
٣- هاوڕێی جۆراو جۆر
٤- هەژاری و نەداری

هەرزەکارەکانی ناو شار بەشێکی زۆریان ڕۆژانە سەرقاڵن جا بەهەر جۆرێك بێت بە بەڕێکردنی ڕۆژەکانیان بە تەکنەلۆژیا یان بە چوونیان بۆ کافتریاکان یان کار و کاسبی یان خوێندن کەواتە ئەو پێداویستیە جۆرا و جۆرانەی بۆ هەرزەکارەکانی ناو شار بەردەستە بە بەراورد لەگەڵ پێداویستیەکانی دەوروبەر زیاترە بۆ ئەوانەی دەوروبەر کاتیان زیاتر لەبەر دەستە بۆ بیرکردنەوە لە کرداری جیاجیا وە ڕۆیشتن بەلای تاوان بە تایبەت دزین بۆ پڕ کردنەوەی پێداویستیە سەرەکەکانیان.

وە هەڵکەوتی شوێن کاریگەریەکی زۆری هەیە لەبەر ئەوەی دەزگا ئەمنیەکان کەمترن و شوێنی جۆلی زۆرە و کامێراکانی چاودێری تاك تاك بەدی دەکرێت بۆیە ئەنجامدانی تاوان ئاسانتر دەبێ ،هەروەها تیکەڵاوی و نزیك بوون لەیەك و ناسینی خەڵکی جۆراوجۆر و بوون بەهاوڕێ بەسەربردنی زۆربەی کاتەکانیان لە دەرەوەی ماڵ و دوور لە چاوی دایك و باوك و گۆڕینەوەی هزر و بیریان لەناو یەك وادەکات بگەنە ئەنجامێك کە ئەمیش تاوانی دزیە.

وە هەژاری بە یەکێك لە هۆکارە سەرەکیەکانی دزی دادەنرێن بە تایبەت بۆ ئەو خێزانانەی کە ئەندامەکانیان زۆرن و سەرچاوەی داهاتیان کەمە بۆیە هەمیشە منداڵە گەورەکەی ئەم

خێزانانــه دەبنــه قوربــانی لەبــەر ئــەوەی دوای باوکیــان ئــەوان بەرپرسیارەتیان دەکەوتــە ســەر وە لــە خوێنــدن بــێ بــەش دەبــن لەبەر کار کردن و کاسبی و یارمــەتی دانــی خانەوادەکانیان،بۆیــە ئەم کەسانە گەر کاریــان نــەمینێ یــان داهاتیــان کــەم بیــت پــەنا دەبەنە بەر دزی و دەستکەوتی حەڕام و سەر شۆڕبوونی دووایان.

هــەروەها پێویســتە لــە نێــوان دایــك و بــاوك و منداڵــەکان متمانەیــەکی زۆر هــەبی جونکــە گــەر متمانــە هــەبێت منداڵــەکان دەتوانن هەموو شتێك لای دایك و بــاوك بــاس کــەن بــەبێ هــیچ ترسێك و دڵە راوکێیــەك ئــەوەش وادەکــات تێگەیشــتن زیــاتر بــێ لــەنێوانیان و ئاســتی ڕۆشــنبیری بــەرزتر بێتــەوە، بــەڵام بــە پێچەوانــەوە بــە نــەبوونی متمانــە شــیرازەی خێــزان بــەرەو خراپــی دەڕوات تەنانەت وای لێدێت منداڵەکان لای باوکیان کار نەکەن و لە شوێنی تر کار بکــەن لــەم حاڵەتــەش خــەڵکی نــوێ دەناســن و بیرۆکەی نوێ وەردەگرن هــزری تاوانکــاری لــە مێشــکیان تەشــەنە دەکات .

ئەمــەوێ ســەرنجتان بــۆ چەنــدهۆکار و فاکتــەرێکی ســەرەکی راکێشم کە دڵ و چاو و دەســتی ئــەم پەپولانــە پــیس دەکــەن، و تاوانی دزین لەناو کۆمەڵگــە زیــاد دەکــەن لــەناو شــار و دەرەوەی شار.

لە چەند خاڵێك هۆکارەکان دەخەینە ڕوو ..

١ - ژینگەی نیشتەجێ بوون
٢ - بێ ئاگایی و چاودێری نەکردنی دایك و باوك
٣ - خراپی باری دارایی خێزان

٤ - هاوڕێی خراپ
٥ - جیاوازی تەمەن لە نێوان هاوڕێکان
٦ - نەبوونی هۆشیاری و ڕۆشنبیری

سەرەتا باس لەگرنگترین و یەکەم هۆکار دەکەین کە ئەویش دایك وباوکە .

یەکەم: وەك باوە لە کۆمەڵگا داخراو و عەشاییرەکان باوك سەرقالە بەکاری دەرەوە و دایك کاری مالەوە، لەبەر ئەوەی باوك بۆ دابینکردنی بژێوی ژیان تا درەنگانی شەو نایەتەوە مالەوە و زۆر ئاگاداری رەفتار و هەڵس و کەوتەکانی مندالەکانی نیە، بەڵام ئەوە شتێکی هەلەیە دەبێ بە بەردەوامی چاودێری مندالەکانیان بن و پەروەردەکی دروستیان بدەن، کێشەکە لێرە ئەوەیە کە هەندێك لەدایکان دەبنە قوربانی مندالەکانیان و رەفتاریان.

چۆن و بۆچی دەبنە قوربانی؟ :-

کاتی کە مندالەکە دەچێتە دەرەوە یان دەچێتە قوتابخانە ئەوە کۆمەڵێك هاورێی نوێ دێتە ژیانیەوە، ئەو مندالە لە تەمەنێکدایە کە هاورێی خراپ و باش لەیەك جیاناکاتەوە، بۆ نموونە هاورییەکی لە خۆی گەورەتر دەیەوێ استغلالی بکات بە هەرشێوەیەك، کاتێ کە مندالەکە هاورێکانی بە خێزانی ناناسێنێت و دایك لە هاورێی مندالەکانی ناپێچیتەوە ئاخۆ چۆنن و لە چ خێزانێکدان، مندالەکە بۆی هەیە تووشی چەندین کێشەی کۆمەلایەتی ببێتەوە، ئەگەر هاتوو دایکی بە کێشەکانی زانی لێرەدا لە باوکی مندالەکە دەشارێتەوە، بێگومان ئەوەش لە

بەرژەوەندی خێزانەکەدا نیە. ڕۆژ لە دوای ڕۆژ مندالەکە تووشی کاری خراپ تر دەبێت.

لێرەدا چەند هۆکارێك بەیەك دەبەستینەوە کە تەواوکەری یەکن و دەبنە هۆی ڕەفتاری دزیکردن وەك : هەژاری و هاوڕێی خراپ یاخود بۆماوە.

کاتی کەسێك لە ژینگەیەکی هەژار پەروەردە دەبێت یان خێزانەکانیان چاودێریان ناکەن ئەوە پەنا دەبەنە دزیکردن بۆ دابینکردنی بژێوی ژیانیان، لێرەدا کەم تەرخەمی دایك و باوك بەدیار دەکەوێ کاتی کە لێ پێچینەوە لە مندالەکانیان ناکەن کەوا چۆن ڕۆژیان لەدەرەوە بەسەر بردوە و کێن هاوڕێکانی، ئایا چونە قوتابخانە یاخود نا، چەندەها پرسیاری تر دروست دەبێ لەم کۆمەڵگایانە.

سەبارەت بە توێژەرە کومەلایەتیەکان لەسەریان پێویستە زیاتر کاتەکانیان لەگەڵ قوتابیە هەژارەکان بەڕێبکەن و چاودێریان بکەن لە قوتابخانەکان، لەبەر ئەوەی کاریگەریەکی ڕاستەو خۆیان لەسەر قوتابەیکانیان هەیە دەتوانن هەر لە بچوکیەوە مێشکیان بکەنەوە و لە کێشە دووریان خەنەوە وە کۆنترۆلی هزریان بکەن.

وە هەروەها لە کاتی نەچوونیان بۆ دەوام و لەکاتی حاڵەتی نالەبار پێویستە دایك و باوکیان ئاگادار کەنەوە تا بتوانن باشترین پەروەردە هەڵبژێرن بۆ کۆڕپەکانیان.

دوای ئەم توێژینەوە بیردۆزیە زیاتر و زیاتر تێکەڵی بابەتەکە بووم ویستم بگەمە ئامانجێك کە لە

Draft

زاری کەسێکی تاوانبارەوە گوێبیستی ژیانی و جۆنیەتی بوونی بە تاوانبار بم وە وەڵامی ئەو پرسارانە دەست بێنم کە لای من و چەندین کەسی ترەوە درووست بوووە .. بۆیە هەڵسام بە سەردانی کردنی بنکەی چاکسازی نەوجەوانان لە هەولێر .

لە میانەی سەردانیکردنەکەم بۆ بنکەی چاکسازی نەوجەوانان لە نزیکەوە چاوم بەم هەرزەکارانە کەوت و ئاشنای چەندین دۆسیەی جیاجیا بووم کە لە تاوانی جۆراوجۆر پێك هاتبوون .

لە نزیکەوەو و ڕووبەڕوو چاوپێکەوتنم لەگەڵ یەکێك لە بەنکراوەکان کرد کە لەسەر تاوانی دزین دەستگیر کرابوو بە پێی ماددەی (٤٤٣) یاسای سزادانی عیراقی، لە کاتی قسەکردن لەگەڵی ئەو کەسە پێی خۆش نەبوو ناوەکەی بنوسم یاخود ئاشکرا بێت بۆیە داوای کرد ناوی نەهێنم لە کاتی باس کردنی ژیانی منیش ڕێزم لە داواکەی گرت و بەڵێنم پێدا کە ناوی نەهێنم .

Draft

باس کردنی تاوان و ژیانی تاوانبار

له رۆژێکی بەهاری، وەرزێکی نوێی ساڵی ٢٠٠٢، لەگەڵ سەوز بوونی گەڵاکان، منداڵێکی پاك و بێگەرد، کۆرپەیەکی پڕ له هیوای دایك و باوك دێته دونیاوه، فریشتەیەکی بێ گوناح دێته ژیانێك که پڕه له تاوان و نەهامەتی، سەختی و دڵ تەنگی.

یەکەم منالی دایك و باوکیەتی، کۆرپەله بەناز و شیرینەکەی دایه و بابەیه . بەڵام به تێپەر بوونی کات و سەختی ژیان و نەبوونی هۆشداری و رۆشنبیری خانەوادەیەك منداڵه بێگەردەکه دەبێته کەسێکی تاوانبار و له بەندینخانه ژیان بەسەر دەبات دوور له دایك و باوك، دوورله سۆز وباوەشی گەرمی خێزان و دوور له خۆشەویست و ئەزیزان .

ئایا منداڵێکی بێگەرد بووەته قوربانی هەژاری و نەداری یاخود تاوانی هەرزەکارێك بووەته هۆی بێ هیوایی و سەرشۆڕی خانەوادەیەك یاخود گەنجێك هەڵخەڵەتێنراوه لەلایەن هاوڕێی خراپ و کەسانی داوێن پیس !!

له زاری (منداڵێکی بێگەرد – هەرزەکارێکی تاوانبار – گەنجێکی خەڵەتێنراو) گوێبیستی راستیەکانی ژیانی دەبین و ئاشنای گەیشتنی بەم چارەنووسه دەبین .

من گەنجێکی ١٦ ساڵم له ٢٠٠٢\٣\١٣ هاتمە دونیاوه له وەرزێکی جوان و پڕ له خۆشەویستی چاوم بۆ ژیان کردەوه بەڵام

Draft

له ژینگەیەکی نالەبار پەروەردە بووم کە لە دەوروبەری سەنتەری شارە .

له خانەوادەیەکی هەژار لە دایك بووم کە یەکەم منالّی دایك و باوکم بووم، بەلّام ئێستا ئێمە شەش منداڵین ((٤)) کوڕ و ((٢)) کچ بە دایك و باوکمەوە ((٨)) ئەندامین لە خێزانەکەمان،

ئێمە خانەوادەیەکی هەژار بووین تا ئێستاش نازانم بۆچی لە کاتێکدا هەژار بووین بەلّام دایك و باوکم ٦ منالّیان هینا دونیاوە..!

لە سەرەتای تەمەنم وەك هەر منداڵێك بە ناز و میهرەبانی دایك و باوك گەورە کرام، بەلّام ئەم ناز و سۆزە وردە وردە کاڵ دەبوویەوە بە هەمووی زیاد بوونی ئەندامانی خێزان و هاتنە ژیانی خوشك و برای تر.

نازانم دایك و باوکم دونیای تاوانم چۆن دەبینن ..! لە کاتێکدا سەختی ژیان و نەبوونی و هەژاری ڕووی تێکردوون بۆچی ئەم هەموو فریشتە پاکە دەهێننە ئەم نەهامەتیە..؟

کاتێك بەرەو تەمەنی (٦) ساڵێ ڕۆشتم بووبووین بە (٣) مندالّ گوزەرانم باش نەبوو باوکم ئەرکی زۆر قورس بووبوو لە لایەك کرێی خانوو لەلایەك ئەرکی بەخێو کردن و پەروەردە کردنی مندالّەکان جگە لە دیابین کردنی خەرجی ڕۆژانەی خانەوادەیەك.

باوکم کاسب بوو دەتوانم بلّێم وەستای دیوار و لەبغ بوو کارەکەی ئەو ماندوو بوونێکی زۆری تێدا بوو بە کرێیەکی کەم،

کرێیەکـەی بـاوکم بەشـی گـوزەرانی خانەوادەکـەی نـەدەکرد تەنانەت مانگانە برە پارەیەکی قەرز دەکرد.

هـەر لـە تەمـەنی (٦) سـاڵیم سـەرەرای هـەژاری و نـەبوونی منیـان نـارد بـۆ خوێنـدنگا، نـەك لەبـەر ئـەوەی خانەوادەیـەکی رۆشـنبیرن بـەڵکو لەبـەر نـەریتی کۆمـەڵگا کـە دەبـێ منـداڵ بنێردرێتە بەر خێندن .!

ئەوکاتە هەرچەندە تەمەنم بچوك بوو بەڵام ئاشنای هەژاری خێزانەکـەم بووبـووم لـە شـتەکان تێدەگەشـتم جونکـە هـەموو رۆژێـك گـوێم لـە نـاکۆکی و شـەری دایـك و بـاوکم دەبـوو وە دەمبینـی کـە زۆربـەی گفتوگۆکانیـان و ناکۆکیـەکانیان تـەنها و تەنها لەسەر (پارە) بوو تەنها پارە .

بۆیـە ئـەم ناکۆکیانـە لای مـن بووبـووە شـتێکی ئاسـایی و رۆتینی گشت رۆژێـك دووبـارە دەبوویـەوە هـەمان بابـەت هـەمان مناقەشە وە هەرگیز نەدەگەیشتنە هیچ ئەنجامێك .

من لە قوتابخانە قوتابییەکی زیرەك نەبووم لەبەر ئەوەی لـە ماڵەوە کاتی خوێندنم زۆر کەم بـوو، جونکـە کـورِی گـەورە بـووم دەبوایە ئاگادری برا و خوشکە بچوکەکـەم بـم و یارمـەتی دایکـم بدەم جگە لە بیر کردنەوە لە نەبوونی و گوێبیست بـوونی هـاوار و شەڕەکانی دایك و باوکم.

بەڵام هەر چۆنێك بوو لەیەکەم ساڵی خوێندنم دەرجووم بـۆ پۆلی دوو بۆ ئاستێکی نوێی خوێندن.

سـاڵ رۆی و سـاڵ هـات بـەڵام خانەوادەکـەم هـەر لەسـەر هـەژاری و نـەبوونی ژیانیـان بـەرێ دەکـرد، سـەرەرای ئـەم حاڵـە

منداڵێکی ترمان بوو ئـەویش کـچ بـوو،ڕۆژ لـە ڕۆژ ئـەرکی بـاوکم گران تر دەبوو و پێداویستەکانمان زیاتر دەبوون.

تەمەنم بـوو بـە (١١) سـاڵ لـە پـۆلی (٥) سـەرەتایی بـووم، هەر لەم ساڵە منیان دەرهینا لە خوێندنگا و دابڕام لـە فێربـوونی زانست و ڕەوشت دابـڕام لـە هاوڕێکـانی قوتابخانـەم، لەبـەر بـاری ماددی و ئابووریمان بە مەبەسـتی یارمـەتی دانـی بـاوکم بوومـە قوربانی خوێندن.

سـەرەتای دەسـت پـێ کردنـی کـار کـردنم و یەکـەم سـاتی کـارکردنم لـە تەمـەنی (١١) سـاڵیم بـوو، لەبـەر ئـەوەی کـوڕی گەورەی ماڵەوە بووم دەبوایە بەشێك لە ئـەرکی ماڵـەوە بگرمـە ئەستۆ و ئەو قورسایەی لەسەر باوکمە کـەمی کەمـەوە، گـەر بـە شێوەیەکی کەمیش بێت بتوانم یارمەتیان بـدەم، وە هەسـت بـە بەرپرسیارەتی بکەم.

یەکـەم کـارم وەك هـەر منـداڵێکی تـر کـە بووەتـە قوربـانی نەبوونی و نەداری بریتی بوو لە کلێنس فرۆشتن و ئاو فرۆشـتن ڕۆژانـە بـڕە پارەیـەکی کـەمم دەسـت دەکـەوت لـە نێـوان (٣-٥) هەزار بوو کە ڕۆژانە زیاتر لە ٧ کـاتژمێر لـەدەرەوە بـووم بـۆ کـار کردن،بـەڵام سـەرەرای ئـەم دەسـتکەوتە کەمـە بـەڵام بـەردەوام بووم لەسەر کارەکەم جونکە لەبەر بچوکی تەمـەنم نەمـدەتوانی کارێکی تر بکەم لە شوێنێکی تر.

وە لەو بڕە پارەیەی کە دەستم دەکەوت ڕۆژانە تەنها (٥٠٠) دینار بۆخۆم بوو، ئەویتر لەدەست دایکم دەنا بۆ خەرجی ڕۆژانە.

Draft

ڕۆژانە لە میانەی ئەوکاتانەی لەدەرەوە بووم هیچ چاودێریەکم لەسەر نەبوو لە لاینە دایك و باوکم تەنانەت لێپرسینەوەشیان نەدەکرد لەگەڵم دەربارەی هاوڕێکانم و بەڕێکردنی ساتەکانی کار کردنم، تەنها قسەیان لەسەر بڕی دەستکەوتەکەم دەکرد،

بیرم دێت ڕۆژێك جگەرەیەکم کێشا کە یەکەم جارم بوو بکێشم زۆر دەترسام بچمەوە ماڵەوە بۆنم لێبێت یان هەستم پێ بکەن کە شتیکی وام کردووە، نزیکەی ٣٠ خولەك درەنگتر چوومەوە ماڵەوە، زۆر قەلەق بووم دەشڵەژام زمانیشم گیری خواردبوو دەنگم دەلەرزی، کە چوومە ژوورەوە بە ترسەوە پێیەکانم نەدەڕۆشتن خۆشم دەمزانی هەڵەم کردووە دانیشتم لای دایکم نانم خوارد، پرسیارەکانی دایکم هەر هەمان پرسیاری ڕۆژەکانی تر بوو دەربارەی دەستکەوتەکەم

بوو و ئایا هیچم سەرف کردووە بۆخۆم یان نا ..؟، بۆیە بە هیچ شێوەیەك و هیچ ئاماژەیەك پرسیاری جگەرەم لێنەکرا ..

لەو کاتە زۆر دڵ خۆش بووم کە پرسیاری جگەرەم لێنەکرا هەر لەو ساتە بوو شتی گەورەتری بەدوواوە هات و منی گەیاندە حاڵی ئێستام.

ڕۆژ بە دوای ڕۆژ جگەرەی زیاترم دەکێشا بە دزی ماڵەوە دەمزانی پرسیارم لێناکرێ.

دوای ماوەیەك منداڵێکی ترمان بوو خوا پێی بەخشین کە دایك و باوکم هەر بەردەوام یوون لەسەر هەڵەکانیان، بۆیە ئەرکی من و باوکم زیاتر و زیاتر دەبوو لە بەڕێوەبردنی ماڵەوە،

Draft

وە دەبوایە زیاتر کار بکەین و خۆمان ماندوو کەین یاخود کارەکەمان بگۆڕین بۆ باشتر کردنی ژیانی گوزەرانیمان.

ڕۆژێکیان کوڕێك لە سیارەیەکی مۆدیل کۆن بە مەبەستی کلێنس کڕین هاتە خوارەوە بەرەو ڕووم هات، بەر لەوەی داوای ئەو شتە بکات کە بۆی هاتبوو هەندێك پرسیاری تایبەتی لەسەر خۆم و ژیانم کرد، ووتی ماڵتان لە کوێیە ؟ تەمەنت چەندە ؟ ماوەی چەندە ئەم کارە دەکەی؟ باوکت چ کارەیە؟ داهاتی ڕۆژانەت چەندە؟ خەرجی ڕۆژانەی خۆت چەندە؟ چەند کەسن لە ماڵەوە؟ منیش هەموو پرسیارەکانم بە ڕاستی وەڵام دایەوە، ئەو تەمەنی لەمن گەورەتر بوو بە (٥) ساڵ ئەوکاتە من (١٣) ساڵ بووم کە ماوەی دوو ساڵ بوو ئەم کارەم دەکرد ئەویش تەمەنی (١٨) ساڵ بوو ، دوای تەواو بوون لە پرسیارەکان و وەرگرتنی وەلامەکان داوای دوو پاکەت کلێنسی کرد و پارەکەمی دایە و ووتی دەگەڕێمەوە لات.

منیش ئەو ڕۆژە کە گەڕامەوە ماڵەوە بۆ دایك و باوکمم باس نەکرد جونکە بە گرنگم نەزانی، لەبەر ئەوەی چەندین جار هەمان پرسیارم لێکراوە لە لایەن کەسانی تربەلام بێ سوود بوونە و هەر لە هەنگاوی پرسیار ماونەتەوە و هیچ کەسێك نەگەڕاوەتەوە بۆ لام، بۆیە بەخۆمم ووت ئەوەش وەك ئەوانی ترە پێویست ناکا باسی بکەم و بیگێڕمەوە.

ڕۆژ هات و ڕۆژ ڕۆی دوای (٤) ڕۆژ هەمان کوڕ هاتەوە لام هەمان سیارە و جلێکی پیسی لەبەردا بوو پێدەجوو لە صناعە کار بکە، هاتە خوارەوە لە سیارەکە لێم نزیك بۆوە لام دانیشت،

پێدەچوو هەندێك قسەی پێبێت بۆم..! کە لام دانیشت چاکی و چۆنی کرد پاشان ووردە ووردە دەستی کرد بە قسەکان، ووتی من لە صناعە کار دەکەم شاگردی شوێنێکم کارەکەی من فیتەریە هەروەها ڕۆن گۆڕینی سیارە و ئەم کارانەش دەکەین، دووکانێکی تەنیشت ئەو دووکانەی من لێیمە پیاوێکی زۆر باشە بۆ شاگردەکانی پێویستی بە شاگردێکە منیش پێم ووت کە کەسیکت بۆ دەهێنم بە مەبەستی کار کردن وە کرێیەکەشت سێ ئەوەندی داهاتی ئەم کارەت دەبێ، کە ڕۆژانە بڕی (١٥) هەزارت پێ دەدات پێم وابێ دەتوانی زیاتر سوود لە کارە و لەم کرێیە ببینی وە لە هەمان کاتدا شوێنی کارت دیار دەبێت و فێری کارەکەش دەبیت، منیش کە گوێم لەم قسانە بوو زۆر دڵخۆش بووم بە خۆمم دەوت ئایا دەبی ئەوە ڕاست بێ ؟ ئایا من لە ڕۆژێکدا بڕی (١٥) هەزار وەردەگرم ؟ یانی دەتوانم خەرجی ڕۆژانەم زیاتر بەم و زیاتر هاوکاری ماڵەوە بکەم.! لەم خەیاڵانە دابووم کورەکە ووتی من ئێستا دەڕۆم بەیانی دەگەڕێمەوە لات تا بەیانی بڕیار بدە کە دەتەوێ ئەم کارە بکەیت و کرێی زیاتر وەرگری یاخود بەو داهاتە کەمە لەسەر کارەکەی خۆت بەردەوام دەبی ...!.

منیش ووتم باشە بەیانی وەڵامت دەدەوە، بە پەرۆش یووم بگەڕێمەوە ماڵەوە بە داکم بڵێم کە چی ڕوویداوە، کاتەکە ڕۆیشت و کاتی گەڕانەوەم هات بۆ ماڵەوە ووردە ووردە ڕێگای ماڵەوەم گرتە بەر، لە کاتی ڕۆیشتنم بە لای (٢) کوڕ ڕۆیشتم کە قسەیان دەکرد یەکێکیان بەوەی تری ووت ئەو مۆبایلە نوێیەت

لەکوێ بوو بۆ نەمبینیوە؟ وەڵامی دایەوە ووتی ئەوەشم دزیوە وەك ئەوەی تر ئەگینا پارەی کڕینی مۆبایلی نوێم لە کوێ بوو !.

ئیتر هەر گوێم لەوەندە بوو ترسێك کەوتە دڵم کە بەدووام بکەون یان ڕێم لێ بگرن وا هەستم کرد زانیان کە گوێم لێبوە بەڵام وا دیاربوو پێیان نەزانی و ئاگایان لەمن نەبوو بۆیە بە ترسەوە ڕێگاکەم بڕی.

کە گەیشتمەوە ماڵەوە دووبارە دەنگە دەنگ و هاوار هاواری دایك و باوکم دەگەشتە دەرەوە وەك هەموو جارێك، بەبێ دەنگی هاتمە ژوورەوەو دانیشتم لە سووچێك تا ناکۆکیەکەی ئەوان تەواو بوو،کە کەشەکە ئارام بوویەوە چوومە لای دایکم و داهاتی ئەوڕۆژەم (٤ هەزار) بوو دامە دەست دایکم ئەویش (٥٠٠ دیناری) دا پیم.

ئیتر بابەتەکەم بۆ دایکم باس کردوو قسەکانی ئەو کوڕەم هەموو بۆ دایکم کردوو ووتم داهاتەکەم (١٥ هەزارە) دەبێت و شوێنی کارەکەم دیار دەبێت، دایکم بۆ داهاتەکە زۆری پێخۆش بوو جونکە دەمانتوانی پێداویستیەکانمان پڕ بکەینەوە گەر هەمووش نەبێ، ووتی بڕۆ بەڵام ئاگاداری خۆت بە و زوو سیقە مەکە بە هەموان دوواتر بە باوکیشمان ووت ئەویش پێی باش بوو لەبەر داهاتەمە و لەبەر دیار بوونی شوێنی کارەکەم، کێشەکە ئەوەبوو صناعە کەمێك دوور بوو لەو شوێنەی کە ئێمە لێی نیشتەجێ بووین، ئەوڕۆژە بابەتەکە داخرا و بڕیاردرا لەسەر ئەوەی بچم بۆ کارە نوێیەکە.

كه شەو جوومە سەر جێگای نووستنم خەیاڵێكی زۆرم كرد بۆ داهاتەكە !! دەمووت پارە كۆ دەكەمەوە و پایسكلێك دەكرم و دەڕۆم بۆ ئەم كافتریایە و ئەم خواردنە دەخۆم ئاخر من بەهۆی نەبوونی لەو شتانە بێبەش بووبووم لە ژیانم دا تەنها یەك جار كەبابم خواردبوو ئەویش كەمێكم خوارد جونكە بەشی هەموانی نەدەكرد زۆر دڵ خۆش بووم، لە كاتێكدا قسەكانی ئەم دوو كوڕە هاتەوە یادم كە ووتی ئەمەشم دزی وەك ئەوەی تر..! ووتم ئەبێ دزی چۆن بێت ؟ یانی پارەیەكی زۆر بەبێ هیچ ماندوو بوونێك دێتە دەستت ؟ لەو بیركردنەوانە دابووم كاتێ خەو بردمیەوە و غەرقی خەونەكان بووم.

بۆ بەیانیەكە زووتر لەخەو هەڵسام دڵ خۆشیم پێوە دیار بوو جوانترین جلی خۆمم پۆشی رۆژێكی نوێ چاوەڕێمی دەكرد هەموو شتێك لام جوان بووبوو بە دەنگی ئاژەڵەكان سەمام دەكرد وامدەزانی دەنگی بولبول و شمشاڵە وامدەزانی دونیا هەمووی پێدەكەنی و دڵی خۆشە وامدەزانی ئیتر هەژاری بوونی نامێنێ و ژیانێكی جوانتر چاوەڕێمانە وامدەزانی چارەنووسم وەك كوڕە شاكان دەبێ لەناو خانوو و ڤێلای خۆمان یاری دەكەم، بۆ كوڕە هەژارێك ئەم خەیاڵانە زۆر گەورەو و قورسن تەنانەت كەمێك مەحاڵیشن، ئاخر بەو داهاتە كەمە و ئەم خەیاڵانە تەنها هی منداڵێكی هەژا ر هیچ نەدیووە بەڵێ خۆشم ئەو منداڵە هەژار و هیچ نەدیوە بووم.

لەماڵ هاتمە دەرەوە وەك هەموو رۆژێك چوومە سەر جادەكە بۆ كار كردن یاخود بۆ كاسبیەكەم، بەڵام هەر لەخەیاڵ و

چاوەڕوانی ئەو کورە بووم کە بۆ ماوەی چەند کاتژمێرێك خەیاڵەکانمی بۆ ڕازاندەوە و جوانی کرد، کاتەکە بەرەو نیوەرۆ دەڕۆیشت و وەك ڕۆژەکانی تر جوومە دووکانێك لەفەیەکی فەلافلم خوارد و چوومەوە شوێنەکەی خۆم، کاتژمێر بوو بە((٢))دوای نیوەڕۆ چاوم لە چاوەروانی بوو لە دوورەوە بینیم هەمان سارە دێت بۆ لام زۆر شلەژام و دڵ خۆش بووم، کەنزیك بۆوە هاتە لام و ووتی چیت کردەوە کورە جوان بڕیاری چیت دا دێیت بۆ کارەکە، منیش بە دەنگێکی نزم ووتم بەڵێ! دێم بۆ کارەکە ماڵەوەمان ڕازی بوون کە بێم ، ووتی زۆر باشە وەرە لەگەڵم سەرکەوە با بچین بۆ دووکانەکە بتبەم بۆ لای خاوەن کارەکەت ئاشنات کەم بە شوێنی کارەکە، منیش سەرکووتم لە ڕێگا پرسیاری خێزانەکەمانی لێدەکرد و زۆر بە نەرمی قسەی دەکرد لەگەڵم ووتیشی فێری شۆفێریت دەکەم.

گەیشتینە شوێنی کارەکە خاوەن کارەکەم کە منی بینی پێدەچوو منی بە دڵ بێت،هەرچەندە تەمەنم بچووك بوو بەڵام زوو لە شتەکان دەگەشتم بە حوکمی ئەوەی لە منداڵیەوە وەك گەورەیەك رەفتارم لەگەڵ کرابوو هەستم بە بچووکی خۆم نەکردبوو دەتوانم بڵێم ژیانی منداڵیم نەژیاوم.

شوێنی کارەکە یاخود دووکانەکە زۆر گەورە بوو ٢ شاگردی تریشی هەبوو هەموان لەمن گەورە تر بوون، بەخێرهاتنیان کردموو و ناو دووکانەکەیان پێشانم دا و کارەکەیان بۆم باس کرد، پاشان خاوەن کارەکەم ووتی ماڵتان لە کوێیە و بە چی هات و چ دەکەی ؟ شوێنەکەم پێ ووت وتیشم نازانم بە چی هات و

چوو بکەم..! ئیتر کە ئەمەی گوێ لێبوو قسەی لەگەڵ ئـەو کـوڕە کرد کە منی هینا بۆ ئەم شوێنە برە پارەیەکی دایـە و پێـی ووت پاسکلێکی بۆ بکرە تا هات و چـووی پێبکا هـەر ئەوکاتـە پێکـەوە چووینە مەیدان و پاسکلێکی بۆم کڕی ئـەو پـارەیـەی کـە مایـەوە بۆخۆی هەڵیگرت پێمی ووت بەکـەس مـەڵێ پـارە ماوەتـەوە گـەر پرسیاریان کرد بڵێ هەموو پارەکەی پێدا..!

کە پایسکلەکەم کەوتە دەست خەیاڵـەکانم بیـر هاتـەوە کـە یـەکێك لـە خەیاڵـەکانم کڕینـی پاسـکلێك بـوو ئەمـەیان یەکـەم خەیاڵم بوو کە هاتە دی هەرچەندە بە پارەی خۆشم نەبوو

کە گەڕامەوە ماڵەوە دایکـم پاسـکلەکەی بینـی پرسـی ئـەوە چیە ؟ لەکوێت بوو ؟ منیش بۆ باس کرد کـە چـۆن چـۆنی بـوو و خاوەن کارەکەم بۆمی کڕیوە بۆ هات و چـوو دڵـی خـۆش جونکـە خەمی ئەوەی نەما بە چی هات و چوو دەکـەم، ئـەو ڕۆژەمـان بـە خۆشی بەڕێکرد بۆ بەیان یەکەم ڕۆژی دەست بەکار بوونم بوو و هـەروەها کرێـی یەکـەم ڕۆژم وەردەگـرت لەبـەر ئـەوەی کرێیەکـە گرنگ بوو لام .

کە دەستم بەکارەکە کرد بـۆ یەکـەم ڕۆژ وەك هـەر کەسـێم سەرەتا هیچم نەدەزانی جونکە پێشـینەی کـار کـردنم نـەبوو لـەو بوارە، هەر کارێ هێنان و بردنی شتەکانیان پێم دەکرد وە پێمیان دەوت سەیری دەسـتیان بکـەم تـا فێـر بـم منـیش هـەر چیەکیان ووتبا وام دەکرد لەبـەر ئـەوەی ئـەوان شـارەزا بـوون و مـن نـوێ بووم و تا ڕادەیەکی زۆریش شەرمم دەکرد لێیان

کرێی رۆژانەم (١٥) هەزار بوو لەم داهاتە بڕی (٣) هەزارم بۆخۆم هەڵدەگرت و (١٢) هەزارم دەدا دایکم، وە هەموو رۆژ کارم دەکرد جگە لە رۆژانی هەینی وە لەم رۆژەش کرێم بۆ هەژمار نەدەکرا تەنها ئەورۆژانەی کارم کردبا کرێیەکە هەژمار دەکرا.

هەر لەسەر ئەو کارەم بەردەوام بووم ووردە ووردە شارەزای کارەکە دەبووم و شارەزای کون و کاژێرەکانی ناو دووکانەکە و مەخزەنەکە دەبووم، هەروەها لەگەڵ ئەو کوورەی منی هێنا بۆ ئەم مارە زۆر لەیەك نزیك بووبووین هاوڕیەتیمان توند بووبوو جار جار منی دەبردە کافتریا و منی فێری نێرگەلە کێشان کرد و هەنگاو بە هەنگاو لەگەڵم بوو بۆ ئەوەی شۆفێریم فێر بکات، وای لێهات هەموو شتێکە لای باس دەکرد متمانەم پێی هەبوو زۆر بەڵام ماڵەوەمان نەیان دەزانی بەم شێوەیە هاوڕێین.

ماوەی زیاتر لە دوو ساڵ تێپەری بەسەر کارکردنم لەو شوێنە زۆر باش شارەزای هەموو شتێك بووبووم، خاوەن کارەکەم نەخۆش بووبوو لەماڵەوە کەوتبوو ئێمەی شاگردەکان دووکان و مەخزەنمان بەڕیوە دەبرد، بەڵام سەرەرای کار کردنم بۆ ئەم ماوەیە هەر باری دارایی ماڵەوەمان باشتر نەبوو جونکە ماوەك بوو باوکم کاری زۆر کەم دەست دەکەوت یان جاری وا هەبوو بە هەفتە کاری نەبوو لەبەر قەیرانی دارایی خەڵکەکەش وەك پێشتر نەمان، ئەو هاوڕێیەشم لەبەر قەیران وەك جاران نەما نەیدەتوانی زوو زوو بچێتە کافتریا و ئەم شوێنان.

ڕۆژێـك لای دووكـان دانیشـتبووین قسـەمان دەكـرد لـەناكاو دوو كوڕەكـەم بیركەووتـەوە كـە باسـی دزیـان كـرد! منـیش بابەتەكـەم بـۆ گێڕایـەوە بـە تـەواوی ئـەویش سـەیرێكی كـردم كـەمێك بێـدەنگ بـوو نـازانم بیـری لـە چـی دەكـردەوە ، پاشـان بێـدەنگی شـكاند و قسـەی كـرد بـەڵام باسـی ئـەم بابەتـەی نەكردەوە بابەتەكەی گۆڕی بەڵام من هەر لـە بیـری ئـەوە بـووم ئاخۆ بۆ بێدەنگ بوو بیری لە چی دەكردەوە.!

دوای چەند ڕۆژێك كە باوكم هەر بـێ كـار بـوو و كرێیەكـەی منـیش بەشـی خەرجیـەكانی نـەدەكرد هاوڕێكـەم بـانگی كـردم و ووتـی ئیشێكم پێتە ووتم فەرموو هەر چیەك بەمن بكرێ دەیكەم جونكـە چاكـەی تـۆ لـەبیر ناكـەم، ووتـی مەخزنەكـە شـارەزای بـە تەواوی ؟ كامیرەی لێیە ؟

ووتـم بـەڵێ شـارەزام و یـەك كـامیرەی لێیـە ئـەویش تـەنها لەگـەڵ هـەبوونی كـارەبـا ئـیش دەكـات، ووتـی زۆر باشـە خـۆت دەزانی باری داراییمان چۆنە ئەم ماوەیی تۆش باوكت بێ كـارە و ژیانتان باش نیە بۆ هەنـدێك دەبـە ڕون نـەدزین و بیفرۆشـینەوە بە دووانمان كەس گومانی بۆ ئێمە ناچێ جونكـە ئێمـە دەمێكـە لێرەین و كار دەكەین هەموو متمانەیان پێمانە،

منـیش لـە تـەماحی پـارە و نـەبوونی و بـێ كـاری بـاوكم و لەوكاتە خوشكە بچوكەكەم نـەخۆش بـوو پێویسـتی بـە پزیشـك هـەبوو ئێمـەش ئـەو پارەیـەمان نـەبوو بیبەینـە پزیشـك بۆیـە پێشنیارەكەم قبووڵ كرد بەڵام بەڵێنمان بەیـەك دا تـەنها نێوان خۆمـان بێـت، ووتیشـمان لای ماڵـەوە دەڵێـین داوای پـارەی

Draft

حەفتەیەکمان کرد و وەرمانگرت پێشوەختە، ئیتر پلانمان دانا و ڕۆژێکمان دانا بۆ دزیەکە .

پلانەکە ئاوا بوو :- من بچم بۆمەخزەنەکە بە مەبەستی هێنانی شت بۆ دووکان ئەویش بە سیارە بێتە لام و ئەوەندەی کە دەدزین لەناو سیارەکە دانێین ڕێك ببەینە بازار ساغی بکەینەوە وە پارەکەش دابەش دەکەین پاشان زوو بگەڕێینەوە بۆ شوێنی کارەکە.

ڕۆژی پلانەکە هات و دەشلەژام یەکەم جارم بوو دزی بکەم پێشینەم نەبوو بەڵام ئەو پێشینەی هەبوو، کات بوو بە ١١ بەیانی ووتم دەچم بۆ مەخزن شت دەهێنم شاگردەکان ووتیان باشە، ئیتر بە پیی پلانەکە کارەکانمنان جێ بە جێ کرد چۆنمان دارشتبوو ئاوا کردمان سەرەتا کارەبای شوێنەکەم کوژاندەوە لەبەر کامێراکە، نزیکەی ١٥ دەبە ڕوونمان دزی و لەناو سیارەمان دانا پێم ووت کارەباکە پێکاتەوە ئەوجا بڕۆین کە کارەکاکەی پێ کردەوە هێشتا لەناو مەخزەن بووم بە سەریعی هاتمە دەرەوە سواری سەیارە بووین و بەرەو بازار ڕۆیشتین هەمووومان ساغ کردەوە بە نرخێکی هەرزانتر لە نرخی خۆی. کە نرخی خۆی بە (١٨ هەزار) بوو بەڵام ئێمە بە (١٤) هەزار ساغمان کردەوە کە کردیە (٢١٠) هەزار بە یەکسانی دابەشمان کرد هەر یەکەمان (١٠٥) هەزارمان برد.

بە ماڵەوەمان ووت پێشوەختە وەرمان گرتووە ئەوانیش باوەڕیان کرد پێمان .

دووای ٢ ڕۆژ لـەم تاوانـە دەسـتگیرکراین پێمـان سـەیر بـوو بەڵگەیـەکمان جـی نەهێشـتبوو بـۆ هـیچ کەسـێك ..! بـەڵام ئەوکاتەی کە کارەباکەی پێکردەوە مـن هێشـتا لـە ژوورەوە بـووم بۆیە کامێراکە شێوەمی تۆمـار کردبـوو ئـەوکات زۆر مشـەوەش و پەلە بوون بۆ ڕۆشتن و جێ هێشتنی ئەم شوێنە بیرمان لـە هـیج نـەکردەوە هـەروەها کەسـێکیش ئێمـەی بینیبـوو کـە هاتبووینـە دەرەوە ئـەوها بـە شـلەژاوی ، بۆیـە کـە دەسـتگیر کـراین و بەڵگەکان خرانە ڕوومان دانمان بە تاوانەکە نا و حوکم دراین بە پێی ماددەی (٤٤٣) یاسای سزاکانی عیراق.

ئێستاش زۆر پەشیمانم لەو هەڵـەی کردوومـە سـاڵێك و دوو مانگ حوکم دراوم وە دوای کـەم بوونـەوەی حوکمەکـەم بووەتـە ئەوەندە جونکە لـە هـەر سـاڵێك (٤) حـوکم کـەم دەکرێتـەوە بـۆ نەوجەوانان .

ژیان بەسەر بردن لەناو زیندان زۆر زەحمەت و ناخۆشە جگـە لـەوە هـەژاری وای لێکـردم سـەری دایـك و بـاوکم شـۆڕ کـەم چارەنووسی خۆم ڕەش کەم پڕۆفایلم ناشرین کەم.

پەیامم بۆ دایك و باوكان

لە كۆتاییدا پەیامم بۆ ئەو دایـك و باوكانـە ئەوەیـە تكایـە مەبنـە سیخور بـەسـەر منداڵـەكانتان، سیخوربوون چیـە و مانـای چیە؟

كاتێـك كوڕەكـەت یـان كچەكـەت لـە ژوورەكـەی خۆیـەتی لەناكاو دەچیە ژوورەوە تا بزانی خەریكی چیە و چی دەكـات ئـەوە كێشە نیە ئاگات لە مندالەكەت بێ بـەڵكو كێشـەكە ئەوەیـە لـە هەر چركەیەكدا سیخۆری بەسەردا بكەی ، یـان كاتێـك مۆبایلیـان لەدەستە ریك لەدەستیان دەفرێنن تا بزانـن سـەیری چـی دەكـەن یان قسە لەگەڵ كـێ دەكـەن ! یـاخود كاتێـك ڕێیـان پـێ دەدەن لەگەڵ هاوڕێكانیان بچنـە دەرەوە لـە دواوە بـە دوایـان دەڕۆن تـا بزانی دەچنە كوێ ! بەڵێ ئەمانـە هـەمووی سـیخوورین، ئەمـە وا لە منداڵەكەت ناكا ڕەوشتێكی باشـی هـەبێت بـەڵكو منداڵەكـەت بـەدزی تـۆ هـەموو ئەوشـتانە دەكـات كـە تـۆ ڕێگـری لێدەكـەیت بیكات، نابێ منداڵەكەت بە شێوەیەك ببەستیەوە كـە ئـازادی بـە كاری بەد ڕەوشتی تێبگا و بـە شـێوەیەك ئـازادی كـەیت نـەتوانی بیگریتەوە، بۆیە بە شێوەیەك مامەڵەی لەگـەڵ بكـە لـە شـتەكان تێبگات نەك تەنها لەبەر عەیبە و گوناح شتەكان نەكات.

ئێـوەی دایـك و بـاوك دەبێـت بـبن بـە نموونـەی بـاڵای منداڵــەكانتان، بەشـێوەیەك پــەروەردەیان بكــەن كــە خۆتــان سەرچاوەی یەكەمی نهێنیەكانیان بن، بەبێ ئەوەی شـەرم بكـەن نهێنیەكانی خۆیان بۆ ئێوە بدركێنن، لەبەر ئەوەی پێچەوانەكـەی

وا لـه منداڵ و هـەرزەکاران دەکـات روو بکەنـە کەسـی بێگانـە و هاورێی بە هەموو جۆرەکانیانەوە تا باسی نهێنی و ژیـانی خۆیـان بۆ ئەوان بکەن.

بۆیـە تکـام وایـە کـە وەك هـاورێ بـن لەگـەڵ منالّـەکانتان، منداڵەکانتان مەکەنە قوربانی کێشەکانی نێوانتان، هەوڵبدەن لـە کەشێکی ئارام و پر لە سۆز و خۆشەویستی پەروەردە بکـرێن دور لە رق وقینە.

Draft

ژياننامەی نووسەر

ناوم ((مصطفى محسن)) تەمەنم (٢٤) ساڵە و خەڵكی شاري هەولێرم. نەمتوانی لە قۆناغی ٤ی ئامادەیی سەركەوتن بەدەست بهێنم و، ساڵی دواتر بەشەكەم لە زانستیەوە گۆڕی بۆ وێژەیی بەڵام دیسان دەرنەچووم.

ئەمە وای كرد كە هەست بكەم من كەسێكی شكست خواردووم و لە ناخەوە رووخام. سەرباری ئەوەی كە ئەندامانی خێزانەكەم و هاورێ و كەسە نزیكەكانم كەسیان هیوایان پێم نەمابوو، هەندێكیان دەیانگوت واز لە خوێندن بێنە و هەندێكیشاین دەیانگوت بڕۆ پەیمانگا، بەڵام من هەستم كرد كە دەبێت بە قەناعەتی خۆم شتێك بكەم. بۆیە بڕیامدا ڕووبەڕووی شكستییەكەم ببمەوە و جارێكی تر هەستمەوە سەرپێكانم.

دووبارە گەڕامەوە قوتابخانەی ئێواران و توانیم پۆلەكانی (٤،٥،٦) بە ساڵی یەكەم و خولی یەكەم تەواوبكەم و لە پۆلی شەشەمیش بوومە سێیەمی سەر قوتابخانە.

ئێستاش خوێندكاری زانكۆم لە بەشی یاسا لە قۆناغی سێ وە یەكێكم لە زیرەكەكانی گرووپەكەم. پەیامم بۆ گەنجانی وەكو خۆم ئەوەیە كە هیچیان بێ هیوا نەبن لەژیان وخۆیان بەرەو پێش ببەن و باوەڕیان بەتواناكانیان هەبێت، چونكە هەموو ماندوونێك بەرهەمی خۆی دەبێت لە داهاتوودا.

سوپاس بۆ خوا توانیم بەو هەوڵ و ماندووبوونە نامیلکەیەك بنووسم هیوادارم بەدڵی خوێنەر بێت

بۆ پەیوەندی کردن و هەر رەخنەیەك و دەوڵەمەند کردنی بابەتەکە دەتوانم بەم ڕێگایانە پەیوەندیم پێوە بکەن.

Email: Mustafa.muhsien@gmail.com

FB/ Mustafa m. bakr

Phone number / 07507558616

Draft